

2013-04-25

511-8747-2013
1290-246

Vår referens

Miljöavdelningen
Johan Johnmark
040 - 25 25 54

Enligt Sändlista

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Björshus, Kristianstad kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen fastställer att skötselplanen, daterade den 25 april 2013, för naturreservatet Björshus i Kristianstad kommun ska gälla tills vidare.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen har arbetat fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Björshus i Kristianstad kommun. Förslaget har remissbehandlats.

Skäl för beslut

Länsstyrelsen ska, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken m.m, fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård.

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 2

Detta beslut har fattats av t.f. enhetschef Christer Persson. I den slutliga handläggningen har även deltagit naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Christer Persson

Johan Johnmark

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

BESLUT

2(2)

2013-04-25

511-8747-2013
1290-246

Bilagor:

Skötselplan för naturreservatet Björshus i Kristianstad kommun

Hur man överklagar

Inkomna yttranden och Länsstyrelsens bemötande

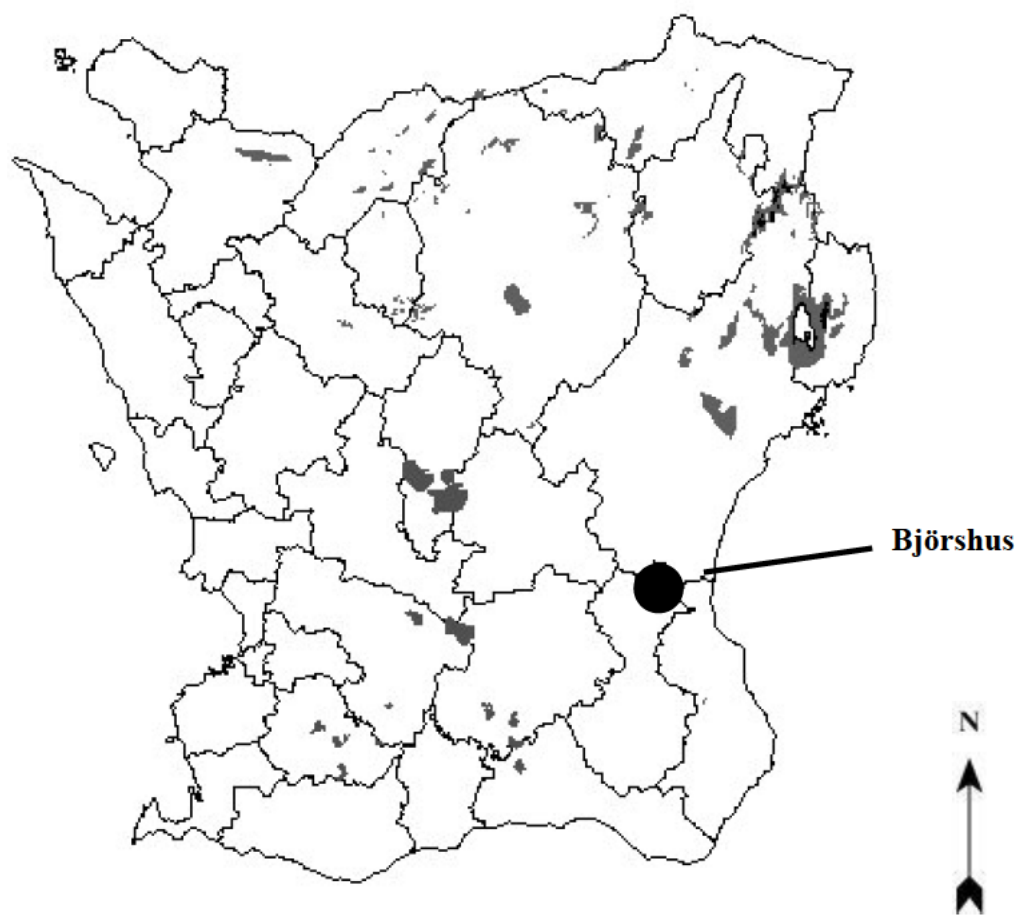
Skötselplan

Björshus

Kristianstad kommun
Skåne län

Diarienummer	511-8747-2013, 1290-246
Beslutsdatum:	2013-04-25
Titel:	Skötselplan för naturreservatet Björshus
Utgiven av	Länsstyrelsen Skåne
Författare:	Johan Johnmark
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöavdelningen 205 15 MALMÖ Tfn: 040-25 20 00 http://www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright:	Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan
Layout:	Länsstyrelsen i Skåne län
Tryckt:	Länsstyrelsen Skåne 2013
Omslagsbild:	Sandbacke före restaurering, Johan Johnmark

Översiktskarta med kommungränser och områdets läge. Skala cirka 1:1000 000.

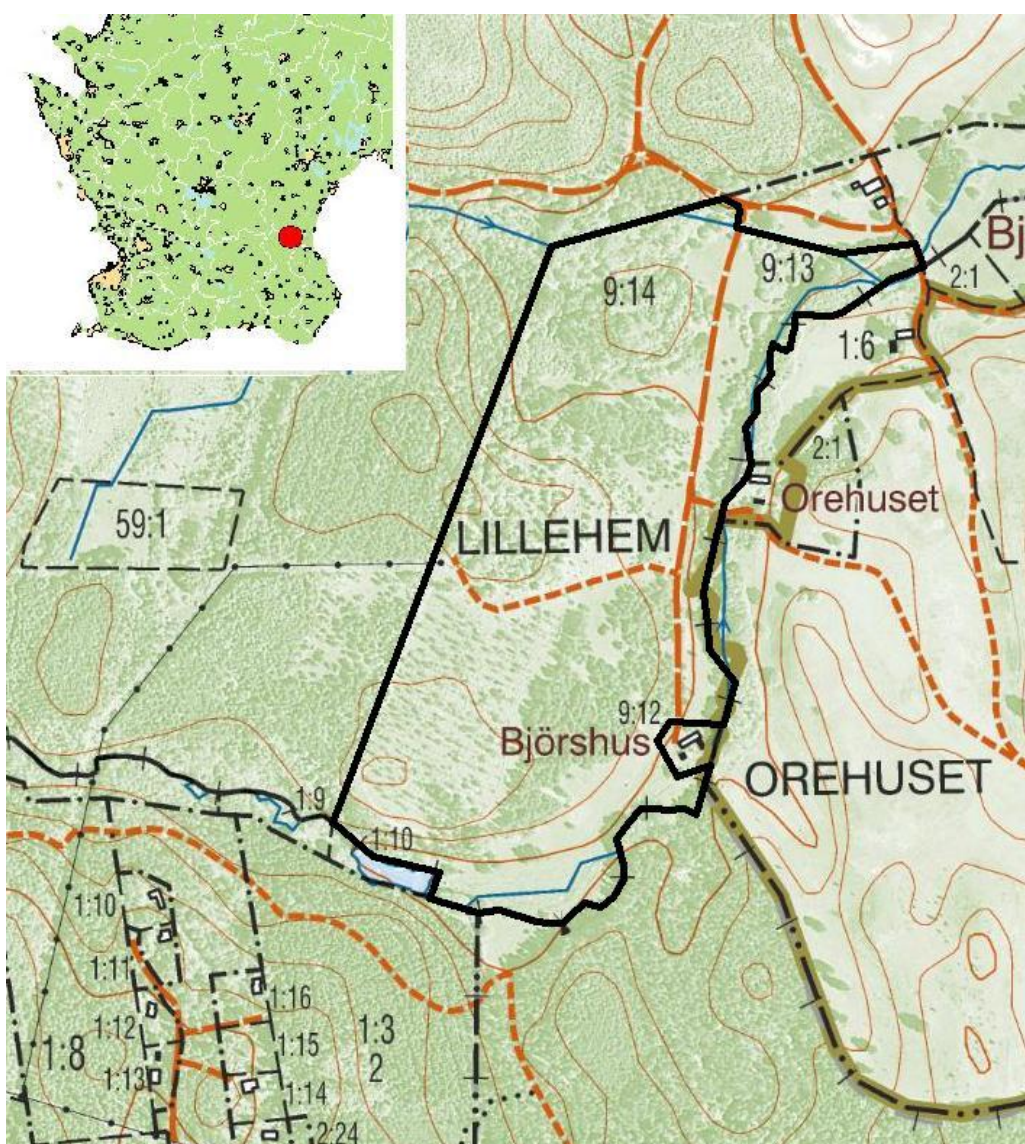
Innehållsförteckning

1 Syftet med naturreservatet.....	6
2 Beskrivning av området.....	6
2.1 Administrativa data	6
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning	7
2.3 Områdets bevarandevärden.....	8
2.3.1 Geologiska bevarandevärden.....	9
2.3.2 Biologiska bevarandevärden.....	9
2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden.....	10
2.3.4 Intressen för friluftslivet.....	10
3 Planerad markanvändning och skötsel.....	10
3.1 Övergripande bevarandemål	10
3.2 Generella åtgärder	10
3.3 Specifika åtgärder	10
3.3.1 Åtgärder för fjärilar, humlor och vildbin (flera arter EN-NT).....	10
3.3.2 Åtgärder för stjälkroksvampar och jordstjärnor (flera arter CR-NT).....	10
3.3.3 Åtgärder för Sandnejlika (EN), Natura 2000-art (kod 1954).....	10
3.3.4 Åtgärder för Sandvedel (EN).....	10
3.4 Skötselområden	11
4 Mål och åtgärder för skötselområden.....	12
4.1 Skötselområde Hed: cirka 6,5 hektar	12
4.1.1 Beskrivning.....	11
4.1.2 Bevarandemål.....	11
4.1.3 Restaureringsåtgärder.....	11
4.1.4 Skötselåtgärder.....	12
4.2 Skötselområde Sandstäpp cirka 0,3 hektar	13
4.2.1 Beskrivning.....	14
4.2.2 Bevarandemål.....	14
4.2.3 Restaureringsåtgärder.....	14
4.2.4 Skötselåtgärder.....	14
4.3 Skötselområde Adellövskog cirka 7,5 hektar, varav restaureringsmark cirka 4,6 hektar.....	14
4.3.1 Beskrivning.....	14
4.3.2 Bevarandemål.....	15
4.3.3 Restaureringsåtgärder.....	15
4.3.4 Skötselåtgärder.....	15
4.4 Skötselområde Vattendrag och sumpskog cirka 2,3 hektar.....	15
4.4.1 Beskrivning.....	16
4.4.2 Bevarandemål.....	16
4.4.3 Restaureringsåtgärder.....	16
4.4.4 Skötselåtgärder.....	16
5 Friluftsliv och turism.....	16
5.1 Allmän inledning	16
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	16
5.3 Parkeringsmöjligheter, information och vandringsled.....	17
6 Konsekvenser av klimatförändringarna.....	17
7 Jakt.....	17
8 Tillsyn.....	17
9 Dokumentation och uppföljning.....	17
9.1 Uppföljning av skötselmål	17
9.2 Dokumentation av skötselåtgärder.....	17
9.3 Uppföljning av kostnader	17
10 Revidering av skötselplanen.....	17
11 Kostnader och finansiering.....	18
11.1 Ekonomisk utredning.....	18
11.2 Finansiering av förvaltningen	18

12 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2010.....	18
13 Källor.....	19
13.1 Kartor	19
14 Utdrag ur fastighetsregistret	19

BILAGOR

1. Skötselområden
2. Målbild och anläggningar

Naturreseptatet begränsas av mitten av svart heldragen linje. Skala 1:5000

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, restaurera och utveckla ett hedlandskap med inslag av sandstäpp. Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog. Bevara och utveckla sumpskogen längs med vattendraget. Bevara och om möjligt restaurera delar av biflödet till Julebodaån, genom återmeandring och restaurering av bottenstrukturen. Bevara och möjliggöra återkolonisation, inplantering av arter som är kopplade till ovan nämnda miljöer. Under enkla former göra delar av området tillgängligt för det rörliga friluftslivet.

Syftet nås genom att:

- Avverka uppkommen tall, bränna markytan, gräva och sprida kalk,
- omföra barrskog till ädellövskog, gallra ädellövträdsplaneringen och vidta försiktig naturvårdsinriktad gallring i befintlig ädellövskog,
- Gynna de i området förekommande art- och habitatlistade samt rödlistade arterna och i synnerhet de sandkrävande arterna,
- Inplantera för området lämpliga rödlistade arter, i synnerhet sandstäppsarter,
- Bevara och restaurera områdets hydrologi,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Anlägga vatten för att gynna bl.a. groddjur i närområdet, framförallt långbensgroda,
- Anlägga en enklare vandringsled, som samordnas med naturreservatet Drakamöllans ledsystem.

Nya kunskaper om rödlistade arter och hotade naturtyper ska beaktas i den löpande skötseln av naturreservatet.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Björshus
Objektnummer	1107827
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	25 april 2013
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne
Internationella åtaganden	-
Län	Skåne
Kommun	Kristianstad
Socken	Maglehem
Biogeografisk region	Kontinental
Läge	Området är beläget ca 30 km söder om Kristianstad
Gränser	Området är markerat med heldragna linjer på kartan på sidan 5.
Koordinater	X: 443800 Y: 6179650 (SWEREF 99)
Fastighet	Del av Lillehem 9:14
Markägare	Enskild

Servitut och nyttjanderätter

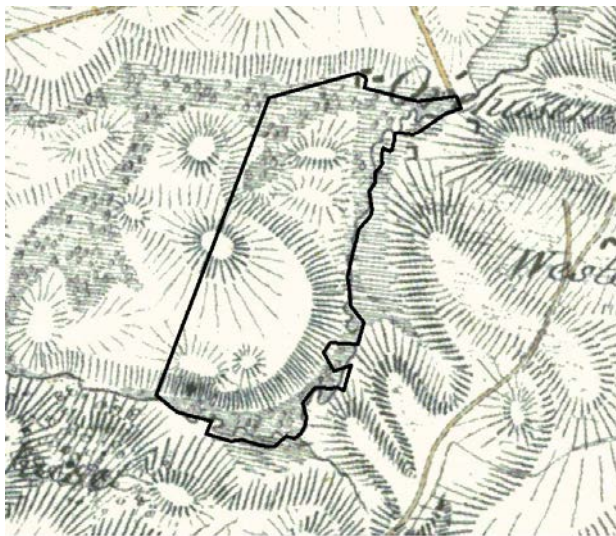
Servitut och nyttjanderätterna bifogas till denna skötselplan.

Arealer

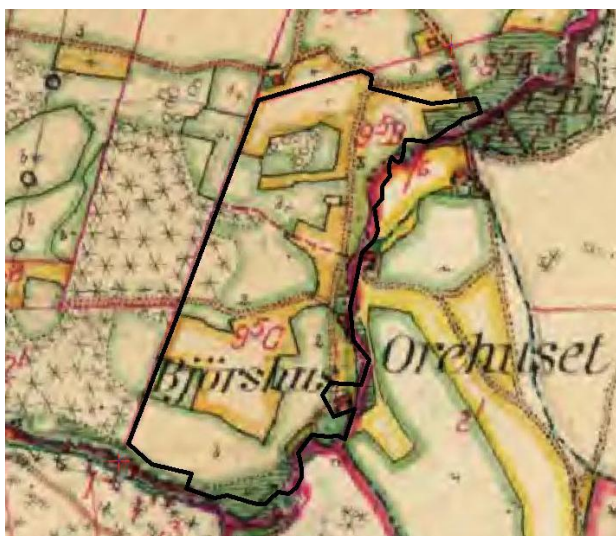
16,5 hektar, varav 9,5 ha ädellövskog och 7 hektar hedmark

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

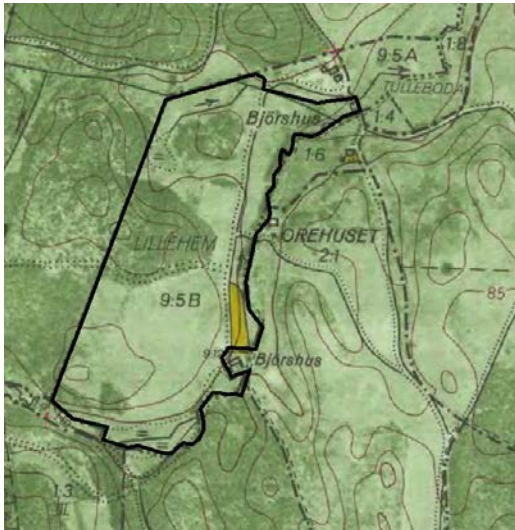
Området har utnyttjats av människan under lång tid, i närheten av området (Äskebjär och på Drakamöllan) finns rösen från bronsåldern. Det angränsade Drakamöllan, finns väl beskrivet från slutet av 1600-talet. Den dominerande marktypen i detta område under 1800-talet var öppna betesmarker med ambulerande åkerbruk. Rekognosceringskartan från år 1810 visar ett i princip trädöst landskap. Den häradsekonomiska kartan över Björshus från år 1926-34 visar att området i huvudsak fortfarande utgjorde ett öppet landskap. Arealen åker och äng/betesmark är ungefär den samma.

Rekognosceringskartan från år 1810 visar att området var i princip helt trädöst med undantag längs med vattendragen. Kartan har georefererats. Notera att full passning ej var möjlig.

Häradsekonomiska kartan 1926-34. Området är i princip helt öppet, med undantag av en mindre lövträdskunga och en tallplanteringsdunga. Marken nyttjas som åker (gult område) och som äng/betesmark (grönt område). Kartan har georefererats.

Ekonomiska kartan från år 1972. Merparten av området är fortfarande öppet, enbart ett mindre område nyttjas som åker. Lövdungen i norr har expanderat. Ytterligare ängs/betesmark har planterats med tall. Den sydvästra delen av tallplanteringen domineras dock av ädellöv.

Färgortofoto från år 2010. Området fortsätter att växa igen. Enbart mindre delar av området längs med vägen och i söder är fortfarande öppna. Åker och ängs/betesbruket har helt upphört. Ädellövs skogen expanderar i de norra delarna. I sydvästra delen har första tallskogsgenerationen genomgallrats. I sydöstra och centrala delen fortsätter tallen sin expansion på de sandiga markerna.

2.3 Områdets bevarandevärden

- **Riksintresse enligt 3 kap 6 § Miljöbalken (MB):** Området omfattas enligt 3 kap 6 § miljöbalken (MB) av riksintresse för friluftslivet (kuststräckan Åhus - Simrishamn med Stenshuvud – Verkeån).
- **Rikintresse enligt 3 kap 6 § MB:** Området utgör i sin helhet av riksintresse för naturvården (N66, Verkeån med dalgång).
- **Riksintresse enligt 4 kap 2 § MB:** Området omfattas enligt 4 kap 2 § MB av riksintresse avseende sitt värde för både det rörliga friluftslivet och turismen, (Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus).

- **Angränsar till Natura 2000 SCI område:** Natura 2000 SCI område, SE0420075, Verkeåns dalgång, som utpekats av EU enligt art- och habitatdirektivet.
- **Strandskyddat område enligt 7 kap 13-18 §§ MB:** Strandskydd ligger utmed 100 meter från biflödet till Julebodaån.
- **Värdefullt vattendrag:** Ån, som är ett biflöde till Julebodaån är högt prioriterat ur skyddssynpunkt. Julebodaån är i den nationella strategin för skydd av värdefulla vattenmiljöer utpekad som nationellt värdefull ur fiskesynpunkt.
- **Länets naturvårdsprogram:** Området ingår i ett större område som i Naturvårdsprogrammet har tilldelats klass 3, höga naturvärden, Myrestadsbackarna, ett område med geovetenskapliga värden. (klass 1 utgör mycket höga naturvärden).
- **Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet:** Området ingår i både Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet - Drakamöllan-Äskebjär-Glimmeboda-Brösarp-Haväng och bevarandeplan för odlingslandskapet (Äskebjär-Drakamöllan).
- **Skogsstrategin:** Området ingår i en värdefull ädellövskogstrakt.
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** kungsfiskare *Alcedo atthis* (A229) födosökande, röd glada, *Milvus milvus* (A074) födosökande, stenfalk, *Falco columbarius* (A098) rastande, törnskata, *Lanius collurio* (A338) födosökande.
- **Rödlistade arter:** Björshus ingår i ett större område som utgör en hotspot i Skåne avseende rödlistade arter. I anslutning till området finns bl.a. mörk stjälkroksvamp (CR), stäppjordstjärna (EN), fransig stjälkroksvamp (EN), tofsäxing (EN), gulbukig jättevapenfluga (VU), sandödlor (VU), svartfläckig blåvinge (NT) och allmän metallvingesvärmare (NT) samt många fler hotade arter.

2.3.1 Geologiska bevarandevärden

Naturreservatet är beläget på gnejsberggrund överlagrad av morän och isälvsediment. Under den senaste istidens slutskede avsattes mäktiga lager av isälvsand på oregelbundet utspridd dödis i en uppdämd issjö. När inlandsisen smälte bort i riktning mot öster dränerades issjön och ett kuperat landskap (s.k. kameslandskap) med dalgångar uppstod efterhand som dödisen smälte bort. Lösmaterialet har till stor del sitt ursprung i den kalkrika Kristianstadsslätten, vilket påverkar markförhållanden och vegetation. Kullarna är torra och sandiga medan sänkorna ofta är fuktiga och vattenförande.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Björshus bevarandevärden är främst knutna till att markförhållandena utgörs av sandig mark och att området ligger i direkt anslutning till naturreservatet Drakamöllan. När restaurering av hedmarken och sandstäppen inom Björshus genomförts kommer en mängd rödlistade arter, som sandödlor (VU), gulbukig jättevapenfluga (VU), svartfläckig blåvinge (NT) och allmän metallvingesvärmare (NT) som lever på Drakamöllan att finna ett lämpligt livsutrymme här. Mot bakgrund av att området ej kommer att hävdas med betesdjur, som en del av uppgörelsen med markägaren inför bildandet av naturreservatet, utan enbart hävdas genom bränning och mekaniska åtgärder kommer blomsterprakten, i synnerhet efter insådd, att bli imponerande. Inom Björshus finns även en fin flerskiktad ädellövskog, främst bestående av bok och ek. Efter restaurering av den öppna marken kommer områdets ädellövskog även att bli attraktiv för sommargylling (EN). Här finns

även en tidigare barrskog som omförs till en ädellövskogsplantering. Björshus delar ån, ett biflöde till den biologiskt värdefulla Julebodaån, med naturreservatet Drakamöllan. Längs med ån växer sumpskog med klibbal och ask. Det finns möjlighet att anlägga mindre dammar inom Björshus, vilka skulle kunna attrahera långbensgroda (VU), lökgroda (NT) och lövgroda samt större vattensalamander.

2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Närområdet, Drakamöllan, finns väl beskrivet från slutet av 1600-talet. Den dominerande marktypen i detta område under 1800-talet var öppna betesmarker med ambulerande åkerbruk. Det finns en känd fornlämning som gränsar till området, Orehusets tomt. Tomten är bebyggd år 2012.

2.3.4 Intressen för friluftslivet

Björshus ingår i ett större område som utgör ett mycket attraktivt ströv- och vistelseområde på Österlen. I anslutning till naturreservatet driver fastighetsägarna till Björshus ett bed- and breakfastboende. Någon särskild parkeringsplats finns ej till naturreservatet. Detta var en del i uppgörelsen med markägarna i samband med bildandet av naturreservatet. Parkering för besökare ska ske på Drakamöllan eller blivande Lillehems naturreservats parkeringar. En enklare led som utgår ifrån Drakamöllans ledssystem bör så småningom uppmärkas inom Björshus.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarandemål

Bevara, restaurera och utveckla ett hedlandskap med inslag av sandstäpp,
Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog,
Bevara och utveckla sumpskogen,
Bevara och om möjligt restaurera delar av biflödet till Julebodaån,
Bevara och möjliggöra återkolonisation, inplantering av arter som är kopplade till ovan nämnda miljöer

3.2 Generella åtgärder

- Hävd av området genom bränning och andra maskinella insatser.
- Skapande av sandblottor.
- Avverkningar, gallringar och röjningar.

3.3 Specifika åtgärder

Nedan nämns specifika åtgärder för några arter som finns eller har funnits inom området. Förvaltaren har möjlighet att inom naturreservatet inplantera inhemska arter som är knutna till de restaurerade biotoperna.

3.3.1 Åtgärder för fjärilar, humlor och vildbin (flera arter EN-NT)

Björshus har potential att bli ett riktigt blomstereldorado, eftersom hedmarken främst ska skötas med vårbränningar. Detta kommer att gynna fjärilar, humlor och bin. Sandstappsgrävningarna kommer att skapa många lämpliga boplatser för i synnerhet vildbin. Samtliga nektar och pollenlevande arter kommer att gynnas av föreskriften som förbjuder utsättning av bikupor.

Med områden som sköts med vårbränning kan livet för nektar- och pollenlevande insekter förbättras väsentligt

3.3.2 Åtgärder för stjälskröksvampar och jordstjärnor (flera arter CR-NT)

Många stjälskröksvampar och jordstjärnor, däribland mörk stjälskröksvamp (CR), sträv jordstjärna (EN), naveljordstjärna (EN), grå stjälskröksvamp (EN) och fransig stjälskröksvamp (EN) lever i varma lägen på kalkrik sand (sandstap). Deras livsutrymmen har minskat drastiskt under de senaste decennierna. Dessa svamparter bedöms gynnas genom nedtagning av tallplanteringen inom området och genom att sandblottor skapas.

3.3.3 Åtgärder för sandnejlika (EN), Natura 2000-art (kod 1954)

Sandnejlika förekommer företrädesvis i habitatet sandstap, kalkgräsmarker och torra låglandsgräsmarker. Kärnområdet för arten i Sverige utgörs av Vitemölla strandbackar och Brösarps norra backar. Sandnejlikan räknades till cirka 10.000 exemplar år 2010 i Vitemölla strandbackar. Plantor (ett 30-tal) och frön bör inplanteras i Björshus med ursprung från Vitemöllepopulationen.

Sandnejlika, foto Gabrielle Rosqvist

3.3.4 Åtgärder för sandvedel (EN)

Arten förekommer i Sverige endast i Skåne, främst på eller vid Vittskövle driva, Kiviks marknadsplats och Vitemölla strandbackar. Antalet reproduktiva individer beräknas vara cirka 1500 stycken. Försök bör göras att så in sandvedel i sandstapshabitat i Björshus. Fröna bör komma från Kiviks marknadsplats, som för närvarande bedöms vara den starkaste populationen.

3.4 Skötselområden

Naturresevatet består av fyra skötselområden.

4 Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Skötselområde Hed: cirka 6,5 hektar

4.1.1 Beskrivning:

Skötselområdet delas av en markväg i nord-sydlig riktning. Väster om vägen är marken mager och sandig. Öster om vägen i riktning mot Drakamöllan är marken något bördigare. I dagsläget är den västra sandiga delen bevuxen med självföryngrad tall. Den östra delen är bevuxen med bredbladiga gräs med enstaka yngre ekar och hasslar. Båda dessa områden slås ihop till ett skötselområde, då skötseln är den samma. Inom ramen för förhandlingen inför bildandet av naturreservatet har överenskommelse slutits med nuvarande markägare att hävden av område ej ska ske med betesdjur. Det föreligger dock inget förbud mot att eventuellt nyttja betesdjur i framtiden. Länsstyrelsen ser i dagsläget stora biologiska fördelar med att hävda området genom bl.a. vårbränning. Området kommer att utgöra ett värdefullt komplement till de närliggande betade områdena.

4.1.2 Bevarandemål:

- Området ska hållas fritt från träd och buskar, med undantag enstaka solitära lövträd, främst ek och mindre buskage av hassel och björnbär.
- Sandblottor ska förekomma i riklig omfattning, minst ett 10-tal om 5-20m² styck.
- Området skall hävdas så att förna ansamlingen kan anses vara ringa.
- Vegetationen ska generellt sett domineras av lågvuxna, hävdgynnade arter, med en variation av hävden i tid och rum.
- Det ska finnas rikligt med lämpliga miljöer för sandödlor.
- Minst två groddjursdammar.

Bevarandemålet är ej uppnått.

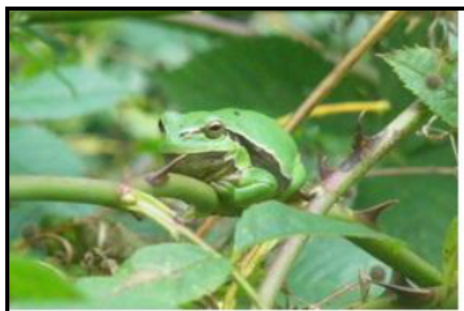
Enstaka ekar och hasslar ska sparas

4.1.3 Restaureringsåtgärder:

- Avverka, inkl stubbryta uppkomna träd (allt avverkat material får saluföras) Rotnettot ska tillfalla markägaren. Ett 10-tal tallstammar ska lämnas liggande på marken. Grävmaskin, eller dylikt får användas vid stubbrytningen och även i syfte att kunna få upp kalkhaltig sand. Inom området ska några enstaka tallar, (med säreget utseende) och några enstaka solitärer av främst ek bevaras. Träd ska ej

lämnas i sluttningszonen. Efter avverkningen ska förnalagret och ev kvarvarande material brännas. Askan ska utspridas inom ädellövträdsplanteringen.

- Anlägga två groddjursdammar, cirka 200 m² stycket.

Lövgroda kommer att gynnas med de nya dammarna Även små buskage har stor betydelse för lövgroda

4.1.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov får avverkning och bortforsling (får saluföras) av träd och buskar ske.
- Vid behov får bränning ske för att hålla fältskiktet lågt och reducera mängden förna. Mer än 20-30% av ytan får ej brännas samma år. Bränningen ska ske tidigt på året, hänsyn ska tas till förekomst av sandödlor.
- Vid behov får grävningar ske i syfte att skapa omrörning i sanden.
- Rensning av groddammarna får ske. Båda dammarna får ej rensas samma år utan en tidsperiod om cirka 5 år bör löpa emellan rensningarna, detta för att arterna ska kunna fortleva inom området och återkolonisera den rensade dammen. Vid rensning ska synnerligen stor hänsyn tas till groddjur.

Vid skötsel- och restaureringsåtgärder gäller att:

- Skötselområdet torra hedar får minska i areal för att öka skötselområdet sandstäpp.

4.2 Skötselområde Sandstäpp cirka 0,3 hektar,

4.2.1 Beskrivning:

Sandstäppen är helt beroende av näringsfattig, kalkrik mark och kontinuerliga markomrörningar. Arealen sandstäpp varierar från år till år. Sandstäpp är en akut hotad naturtyp med ett flertal arter av växter (däribland tofsäxing, sandnejlika och sandvedel) och svampar (däribland jordstjärnor, disk- och stjälskröksvampar) som enbart lever i denna typ av miljö. Sandstäppen kan indelas i tre successionsfaser; 1 initialfas med kolonisation av arter på vegetationsfria, humusfattiga sandytor. 2 optimalfas med ett artrikt vegetationstäck och med en slutenhet på cirka 50%. 3 degenerationsfas med ett slutet vegetationstäck och ett större inslag av olika lavar. Det är eftersträvarsvårt att hålla sandstäppen i successionsfas 1 till 2. Sandstäpp finns i Sverige enbart på ett fåtal områden i östra Skåne. Alla åtgärder som står till buds bör vidtas för att öka arealen av denna naturtyp. Arealen sandstäpp får öka kraftigt på bekostnad av andra skötselområden.

Sandstäpp på väg ut ur den optimala fasen mot Degenerationsfasen, bild från Vitemölla strandbackar

Blommande sandstäpp med bl.a. toppjungfrulin bild från Vitemölla strandbackar

4.2.2 Bevarandemål:

- Området ska hållas helt fritt från träd och buskar.
- Området skall hävdas så att förna ansamlingen kan anses vara mycket ringa.
- Det ska förekomma rikligt med öppen sand. Kring 15% av området ska utgöras av sandblottor.
- Fortsatt bränning och markomrörning i syfte att reducera förna ansamling och eventuell knylhavreförekomst.
- Vegetationen ska domineras av sandstäppsarter som bl.a. tofsäxing, sandnejlika och toppjungfrulin.

Bevarademålet är ej uppnått.

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Restaurera sandstäpp på bekostnad av skötselområdet torra hedar.
- Avverkning av träd och buskar inklusive stubbrytning.
- Grävning och spridning av ren kalk, efter provtagning och beräkning av mängd/m² så att buffertvärdet är minst 5% CaCO₃ och pH är minst 7.
- Spridning av frön/inplantering av plantor från sandstäppsarter (från närliggande naturreservat). I synnerhet arterna sandvedel, sandnejlika och tofsäxing.

4.2.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov får bränning ske för att hålla fältskiktet lågt och reducera mängden humus. Mer än 20% av skötselområdet bör inte brännas samma år.
- Vid behov får grävningar, harvningar, etc ske i syfte att skapa omrörning i sanden.
- Vid behov får spridning av ren kalk ske, efter provtagning och beräkning av mängd/m² så att buffertvärdet är minst 5% CaCO₃ och pH är minst 7.

Vid skötsel- och restaureringsåtgärder gäller att:

- Skötselområde sandstäpp får öka på bekostnad av skötselområde hed.

4.3 Skötselområde Ädellövskog cirka 7,5 hektar, varav restaureringsmark 4,6 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Värdekärna: Areal 2,8 hektar äldre och medelålders flerskiktad ädellövskog, med inslag av tall. Mängden död ved är dock fortfarande låg i detta område.

Arronderingsmark: Areal 0,4 hektar barrplantering av främst gran.

Utvecklingsmark: Areal 4,2 hektar planterade ädellövskog (ek, bok, fågelbär) efter tidigare tallplantage. Delvis kvarstående överståndare av tall.

På sikt ska arronderings- och utvecklingsmark uppgå i värdekärnan.

Värdekärnan, gran ska avverkas.

Utvecklingsmarken planterad med ädellöv

4.3.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av främst bok, ek, hassel med inslag av tall, asp, björk, lind, lönn och fågelbär.
- Antalet grova träd bör vara minst 10 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.

Bevarandemålet är ej uppnått.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- **Arronderingsmark:** Avverka barrträden snarast. Allt avverkat barrmaterial ska utköras. Rotnettot ska tillfalla markägaren. Merparten av eventuellt kvarlämnade toppar och grenar ska eldas. Arronderingsmarken är så pass liten, att det kommer att kunna växa igen med ädellövskog på egen hand, utan stödplantering.
- **Utvecklingsmark:** Fortsatta röjningar i syfte att uppnå bevarandemålet. Slutavverkning av cirka 50% av tall överståndarna (får saluföras). Rotnettot ska tillfalla markägaren. Resterande 50% ska stå kvar som evighetsträd. Brynet mot heden ska göras böljande. Buskar ska tillåtas växa upp i syfte att få ett flerskiktat bryn.

4.3.4 Skötselåtgärder:

- Röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Allt avverkat lövmaterial ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Inplantering av arter som lever i ädellövskogar i Södra Sverige får ske.

4.4 Skötselområde Vattendrag och sumpskog cirka 2,3 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Å som är ett biflöde till den biologiskt värdefulla Julebodaån. Sumpskog bestående av al och ask växer utefter ån samt längs med bäcken i norra delen av området.

Sumpskog längs bäcken i norra delen av området

4.4.2 Bevarandemål:

- Sumpskogarna ska tillåtas ha en fri intern dynamik och utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd.
- Biflödet till Julebodaån ska få meandra fritt inom naturreservatet.
- Körskador får ej uppkomma i området.
- Gran och främmande arter förekommer inte.

Bevarandemålet är ej uppnått.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

Delar av biflödet till Julebodaån har rätats och bottenstrukturen har därmed förändrats vilket är negativt för många vattenlevande arter.

- Om möjligt återmeandra rätade delar och återställa bottenstrukturen.

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Generellt inga åtgärder.
- Om i vattendraget nedfallna träd påverkar annan markägares mark negativt får dessa träd plockas upp ur vattendraget.

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Björshus ligger i direkt anslutning till naturreservatet Drakamöllan som är ett mycket uppskattat besöksområde. Björshus ligger dock i periferin till parkeringsplatserna på Drakamöllan. Det är nuvarande ägares önskan att antalet besökare till Björshus hålls lågt.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt anvisningar från Naturvårdsverket.

5.3 Parkeringsmöjligheter, information och vandringsled

Någon särskild parkeringsplats finns ej till naturreservatet. Detta var en del i uppgörelsen med markägarna i samband med bildandet av naturreservatet. Parkering för besökare ska

ske på Drakamöllan eller blivande Lillehems naturreservats parkeringar. En enklare vandringsled som utgår ifrån Drakamöllans ledssystem bör så småningom uppmärkas inom Björshus. Särskild hänsyn ska tas till boendemiljön på fastigheterna Lillehem 9:12 Kristianstads kommun och Orehuset 2:1 Tomelilla kommun. Uppmärkning av vandringsled bör ske i samband med översyn av Drakamöllans ledssystem. Ridning sker i dagsläget i området, framförallt på vägen. Det har funnits ett starkt önskemål från markägarna att reglera var ridning sker någonstans. Mot bakgrund att ridled och eventuella ridområden kan förändras över tid, i synnerhet efter nedtagande av tallplanteringen, har någon ridled inte utmärkts på bilagan målbild och anläggningar. Ridledens sträckning överläts till förvaltaren, efter samråd med markägaren, att avgöra. Informationsskyltar om naturreservatet och ridledens sträckning bör sättas upp där vägen angör Björshus naturreservat. I dagsläget är det enbart aktuellt att sätta upp en naturreservatsskylt.

6 Konsekvenser av klimatförändringarna

En ökad mängd nederbörd kommer att påskynda utlakningen av den för sandstappen så viktiga kalken. Torra varma somrar bedöms gynna den torra heden samt de växter och insekter som lever på denna. Risken att invasiva arter kommer in i området och slår ut den inhemska florin och fauna ökar med ett varmare klimat.

7 Jakt

Föreskrifterna innebär inga jaktbegränsningar, utöver bestämmelser i jaktlagen.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av skötsel mål

Vart 10:e år:

Översyn av gränsmarkeringen.

Följa upp bevarandemålen.

Vart 5:e år:

Uppföljning av hedens och sandstappens utveckling och status.

En gång per år:

Tillse att skyltarna är hela och rena samt aktuella.

Tillse att området är rent från skräp o dylikt.

Tillse att eventuella anläggningar uppfyller sitt syfte.

9.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skylt.

Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde.

Iordningsställande och underhåll av led.

9.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltarna ansvarar för detta.

10 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och skötselåtgärder. De skötselåtgärder som anges i skötselplanen ska ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

11 Kostnader och finansiering

11.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

11.2 Finansiering av förvaltningen

Förvaltaren ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskylt, inklusive skyltställ, 1 styck
- iordningsställande och underhåll av led och eventuella broövergångar,
- genomförande av skötselplanens mål,
- uppföljning av bevarandemål,
- uppföljning av skötselåtgärder,
- övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling,
- tillsyn av naturreservatet,

Ytterligare åtgärder som bör vidtas men där ansvar/ ev bekostar ej ännu är utpekade:

- anläggande av nya dammar
- restaurering av biflödet till Julebodaån

Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.

12 Rödlisade arter enligt Artdatabanken 2010

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig

	Kategori	Funnen år	Fyndplats
Stor sandlilja, <i>Anthericum liliago</i>	EN	2011	sandmark (enstaka ex)
Sandödlä, <i>Lacerta agilis</i>	VU		

Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:

art	kod förekomstform
kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	(A229) födosökande
röd glada, <i>Milvus milvus</i>	(A074) födosökande
stenfalk, <i>Falco columbarius</i>	(A098) rastande
törnskata, <i>Lanius collurio</i>	(A338) födosökande

13 Källor

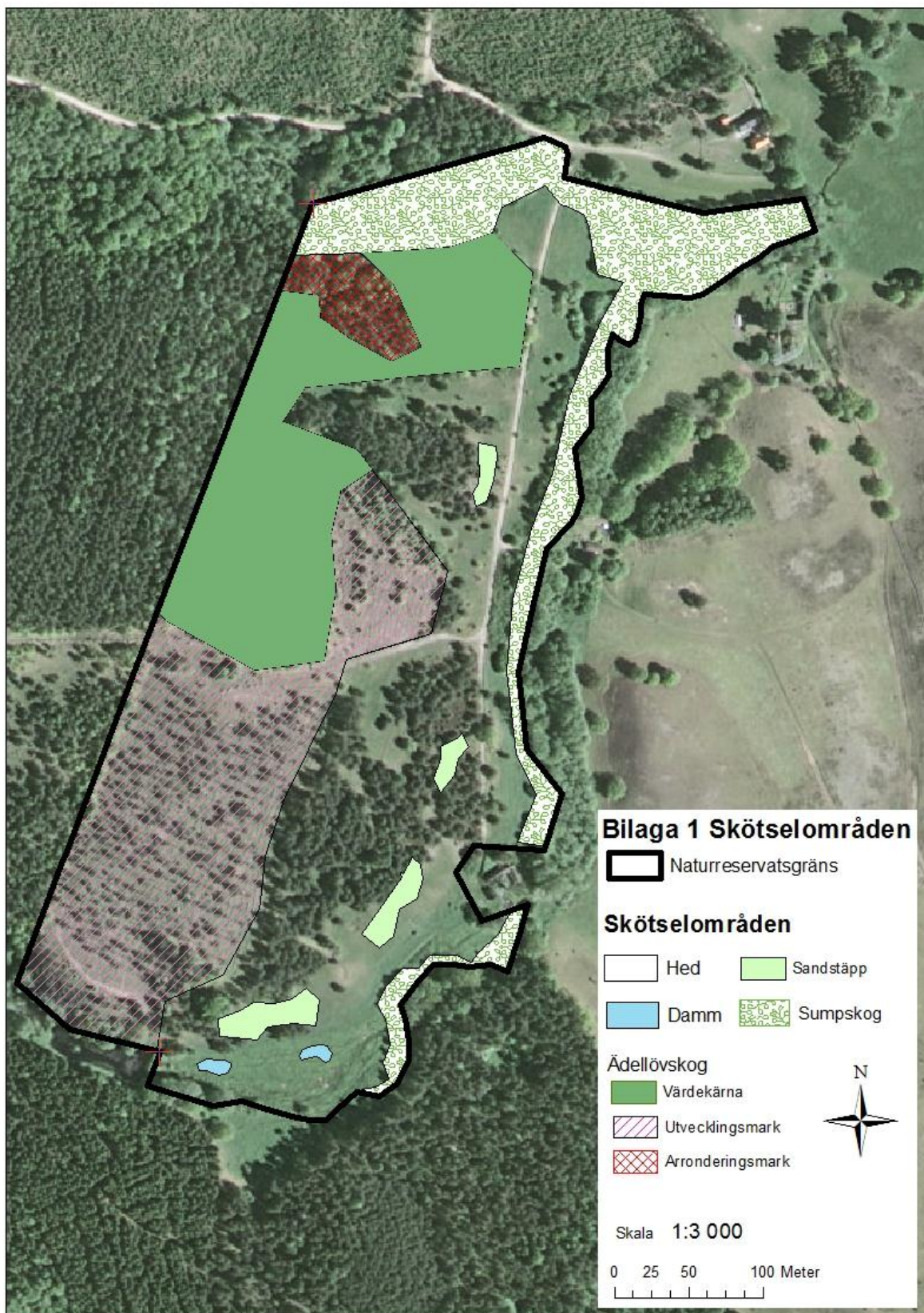
- Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Från Bjäre till Österlen, Länsstyrelsen i Kristianstads län
- Länsstyrelsen i Skåne län (2010) Uppföljning av insekter efter brand och röjning i skånska sandmarker

13.1 Kartor

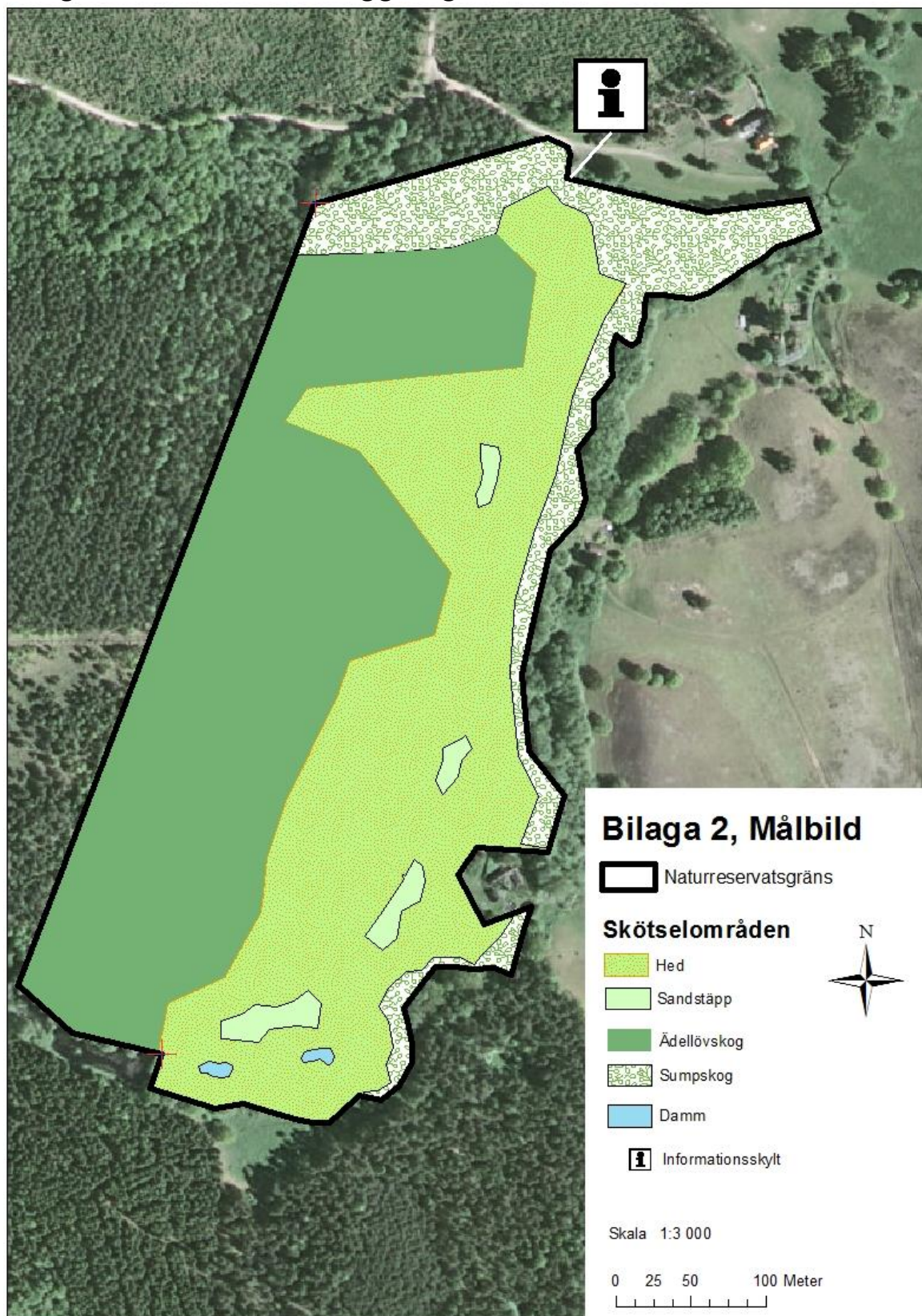
- Rekognosceringskartan, 1810, Originalet finns på Krigsarkivet
- Häradsekonomiska kartan 1926-34, Maglehem J112-3-76, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Bakgrundskartor Lantmäteriet,
- dnr 106-2004/188

Bilaga 1

Skötselområden

Bilaga 2 Målbild och anläggningar

Naturreseptatet Björshus i Kristianstad kommun kommer efter genomfört restaureringsarbete kunna bli en riktig hotspot för en mängd hotade arter knutna till ett blomrikt hedlandskap och en flerskiktad ädellövsfog. En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske

Länsstyrelsen
Skåne

Östra Boulevarden 62 A, 291 86 Kristianstad
Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Tel 044/040-25 20 00, Fax 044/040-25 21 10
Epost lanstyrelsen@m.lst.se
www.m.lst.se

www.lansstyrelsen.se/skane